

1 Pita

Nəkwəkwə yame Pita rīmnəkupən mīrai

Nəgkiarien kwəkwə kape nəkəkwə e 1 Pita

? Pa rīmīrai nəkwəkwə e? Pita rīmīrai nəkwəkwə e.

? Rīmīrai ramvən kimi nīpa? Rīmīrai ramvən kimi nəməhuak yamə mine kisarə ye tanə minə e Pontas mine Galesia mine Kapadosia mine Tarki mine Bitinia. Taktəkun ai, kamni kwənmhaan pīəpiə a kimə Tarki.

? Nīmraghien rīmhawor pən iran mine ye nīpig rīmīrai? Ye nīpig a, yamehuə kape Rom, nhagin e Nero, ramoriah pik nīməhuak minə. Mivəhsi-pən narpinien kimi nəməhuak minə tiksīn, mhopni tiksīn. Mərig rīpəh nuhyen Pita.

? Rīmīrai nəkwəkwə e tuk naha? Pita rorkeikei mə tukrivəh-si haktə nərigien kape nəməhuak yamə mine kasərig nəməhəyen. Morkeikei mə tüksərer tīm tīm ye kapəriə nhatətəyen kini misor norien yame rhuvə, nar apnapig tukmə nahasien ramvən tuk əriə.

Pita ramokrən huvə irəriə

¹ Yo Pita, yo aposol kīrik kape Yesu Kristo. Yakamni-pre rhuvə tuk əmiə yamə mine nakasarə ikīn minə fam apa ye provins minə e Pontas mine Galesia mine Kapadosia mine Tarki mine Bitinia. Kughen rīmīrpen ta əmiə; iməmiə ikīn pəh nien mə ye tokrei tanə e, mərig

kimiä yepsipis əmə eikin e. ² Kughen Rımtawə rımırpen əmiə meinai, apa kupən, in rımını kafan nərigien mərəhu, kini muirkun ta swatuk minə fam kape nımraghien kapətawə. Kini Nanmın Kafan rımnərəhu karın əmiə mə kafan narmamə minə, mə taksor nəkwai Yesu Kristo, kini nitawın rəspir əmiə ye norien has minə kapəmiə.

Pəh Kughen tukrautə ehuə pre kin kafan nihuvəyen mine nəmərınuyen kimi əmiə.

Pəh khani vi vi Kughen meinai tuksarə rerin ye rao ye neai

³ ! Pəh khani vi vi Kughen yame In Kughen mine Rım Yesu Kristo Yermaru kapətawə! Kughen rikin rehuə rehuə tuk ətawə, In rımnor ətawə kwəsarha mın ye nımraghien vi, kini kitawə kasərəhu-pən tım tım kapətawə nərigien iran. Ror məkneikin meinai Yesu Kristo rımımragh mın ye nımhəyen kafan. ⁴ Kini ye nımraghien vi e, kitawə kamhawəh narımnar huvə minə apa ye rao ye neai yame Kughen rımnərəhu karın mə kapətawə. Kini nar a to rıpəh nahasien, mıpəh nımətıtien, kini mıpəh nirkəkien.

⁵ Ye nhatətəyen kapətawə, nəsaninien kape Kughen rhotkimkimin ətawə meriaji Kughen tukrīvəh mıragh ətawə. Kini ye Nıpiğ Kwasig, Kughen tukrhajoun narmamə mə In ruəvəh mıragh ta ətawə. ⁶ Rikimiə tukragien pik tuk nar e, nar apnapıg tukmə nıpiğ əutən pisin pisin minə kamhauə pawk ye kapəmiə nımraghien. Mərig kamhauə tuk nıpiğ kwakwə əmə. ⁷ Nıpiğ

1:4: Kol 1:12

1:5: Jon 10:28; 17:11

1:6: Jem 1:2; 1 Pita

5:10

əutən minə a kwənhauə mə narmamə tuksəm nhatətəyen kapəmiə mə ?nakasərer tim tim uə? Aean e gol ramser-ser, in nar kirik yame nap raməs-ta nəmtəyen iran. Kini ye norien kirikianə əmə min, nipiɡ əutən minə kisəmhen kin nap yame raməs-ta nəmkimikien ye kapəmiə nhatətəyen. Nhatətəyen in rapita aean e gol. Kini Kughen tukrini vi vi əmiə tuk nhatətəyen kapəmiə, mivəhsi-haktə nħagmiə, mivəh-si-pre nisaiyen ehuə kimi əmiə ye nipiɡ yame Yesu Kristo tukruə iran.

⁸ Nimmhapəh nisəm-pakw-əyen Yesu Kristo mərig naksorkeikei In. Kini nakhapəh nisəm-pakw-əyen In ai taktəkun, mərig nakashatətə iran. Kini rikimiə rukwar kin nagienien yame in rhuvə pik mapita. To nakhani nəgkiarien kirik, mərig to rapəh nerajien nagienien kapəmiə. ⁹ Rikimiə ramagien məkneikin meinai kimiə nakwənhawəh nar e yame nimisərəhu-pən nərigien kapəmiə iran, in e mə Kughen tukrivəh miragh kapəmiə nimraghien.

¹⁰ Profet kupən minə kimnhani-ərhav mə Kughen tukrivəhsi-pre nihuvəyen kimi əmiə, kini misarkut pik mə tukharkun-ru swatuk yame Kughen tukrivəh miragh narmamə iran. ¹¹ Nanmin kape Kristo raməmır irəriə mamhajoun əriə kin nəmhəyen yame Kristo tukrərig ye nipran, kini ai, Kughen tukripi-vəhsi-haktə In. Mərig profet kupən minə kimisarkut mə tukharkun swatuk yame narimnar minə a tukhauə iran, mine nipiɡ atuatuk yame tukhatərhav-pə iran.

1:7: Prov 17:3; Sek 13:9; Mal 3:3; Jem 1:3 **1:8:** Jon 20:29; 2 Kor 5:7 **1:10:** Mat 13:16-17 **1:11:** Sam 22; Aes 53; Luk 24:26-27

¹² Mərig Kughen rımnhajoun profet kupən minə mə narımnar minə a kımnhani-ərhav ye nıkarın kape Kristo tukhapəh nhatərhav-pəyen ye nıpig kapəriə, mərig tukhatərhav-pə ye rao e kasarə iran ai taktəkun minə. Kını taktəkun ai, narmamə kamhani-ərhav nəgkiarın kape Nəvsaoyen Huvə kımı əmiə ye nəsanınien kape Nanmın kape Kughen yame ramsi-pən ye rao ye neai. Kını narımnar minə a khahuvə pik, ror məkneikın mə agelo minə min kwəsorkeikei mə tuksəm mharkun narımnar yamə mine kımnhatərhav-pə.

Nımraghien yame ratuatuk

¹³ Ror pən, nətərigien kapəmiə tukriskai tuk norien wok. Takasarha huvə tuk nımraghien kapəmiə. Mısərəhu-pən tım tım nərigien kapəmiə ye nihuvəyen yame Kughen tukrautə-pre kın kımı əmiə ye nıpig yame Yesu tukrırerig-pə min iran.

¹⁴ Sor nəkwai Kughen ramhen kın yame kwajikovə huvə minə kasor nəkwai rımriə minə mine nisınriə minə. Kupan, nımnhapəh nharkunien nəfrakisien kape Kughen, masor norien has yamə mine rikimiə atuk əmə rorkeikei. Mərig taktəkun ai, takhapəh niseighanien kın norien minə a mə tukhavi-ta min nətərigien kapəmiə.

¹⁵ Kughen e yame rımnokrən kın əmiə, In ramərhakə matuatuk. Kını ye norien kırıkianə, norien minə fam yamə mine nakasor, tukasəkeikei misatuatuk

¹⁶ meinai Nəkwəkwə Kape Kughen ramni mımə, “Takasəkeikei misəmərhakə misatuatuk meinai Yo, yakamərhakə matuatuk.” (*Lev 11:44, 45; 19:2; 20:7*)

17 Kughen tukmā raməkīr narmamə In rapəh norien ror pīsīn kīmi narmamə tīksīn. Ror məkneikīn, tukmā naksokrən pawk kīn In mə Rīmīmīə, mərīg ye nīmraghien kapəmiə ye tokrei tanə e, takasəkeikei mhasiai huvə In, misarə ye tokrei tanə e rəmhen kīn yepsīpīs mīnə əmə tīksīn 18-19 meinai nakwənharkun mə pəh nien mə Kughen rīmnarpīn nīmraghien kapəmiə kīn narīmnar yamə mīne tukharkək tuk nīpīg kīrik rəmhen kīn gol uə silva; mərīg rīmnarpīn nīmraghien kapəmiə kīn nītaw Tīni Keikei Yesu Krīsto, yame In rəmhen kīn kwajī sīpsīp huvə kīrik yame nəmkimīkīen rīrkək əfrakīs iran. In rīmīrisīn əmiə ye nīmraghien yame rahas yame kapəmiə kaha mīnə kīmīshajoun əmiə kīn kupən. 20 Kughen rīmīrpen ta Krīsto apa kupən, ye nīpīg yame rīpəh nor-hanəyen tanīmtanə; mərīg taktəkun ai, kwənhauə ipakə tuk Nīpīg Kwasīg, kīni Kughen rīmnor əpu In, mə tukruə mīwəhsīpre nīhuvəyen kīmi əmiə. 21 Nakwənharkun Yesu Krīsto, ror məkneikīn mə nakshatətə ye Kughen yame rīmīvəh mīragh In ye nīmhəyen kafan, kīni mīvəhsī-haktə In mīvəhsī-pən nehuəyen kīmin. Ror məkneikīn, takshatətə ye Kughen mīsərəhupən tīm tīm kapəmiə nətərīgīen iran.

22 Nakwəsəri-pən nəgkiarīen əfrakīs, kīni mīwəsəspir kapəmiə nīmraghien ruauə mīvi. Kīmīə nakwənhauə mwəsorkeikei kīmīə mīnə tīksīn. Kīni takasəkeikei mīsorkeikei əmiə mīnə yerkīmīə mīnə fam. 23 Meinai nəgkiarīen a

1:17: Rom 2:11; Rev 2:23

1:18-19: Wok 20:28; Hib 9:12-14

1:20: 2 Tim 1:9-10

1:21: Jon 14:6; Rom 5:1-2

1:22: Jon

13:34; Rom 12:10

rīmnor əmiə nakwəsarha vi ta; nīmraghien vi a, infamien rīrkək. Meinai nəgkiarien kape Kughen tukraməmīr kape rerin, to rīpəh nīrkəkien tuk nīpig kīrik. ²⁴ Kīni Nəkwəkwə kape Kughen ramni mīmə,

“Narmamə m-fam kīsəmhen əmə kīn mənvhirik,
Kīni nīhuvəyen fam kapəriə kīsəmhen əmə kīn
jīhi nai.

Mənvhirik tukrīmsiə, kīni jīhi nai tukrəsaaḥ,

²⁵ mərīg nəgkiarien kape Yermaru ramarə
kape rerin.” *(Aes 40:6-8)*

Kīni in e nəgkiarien kape Nəvsəoyen Huvə yame narmamə kwənhani-ərḥav-pre ta kīmi əmiə.

2

¹ Ror pən mə takasəkeikei mīsəpəh norien mīnə e ye nīmraghien kapəmiə, rəmhen kīn: norien m-fam kape nor-ahas-pənien kīmi narmamə, mīne norien mīnə fam kape neikuəyen, mīne nīnī-pīkien əmə nar, mīne jalus, mīne norien m-fam kape nīnī-hahyen narmamə. ² Takasəkeikei mīsorkeikei pīk nəgkiarien kape Kughen yame rəmtīr huvə, rəmhen kīn yame kwajikovə əmtəmtə ramasək tuk nəmahyen. Meinai Kughen rīmivəḥ mīragḥ əmiə, takasəkeikei mīsən nəgkiarien kafan mīseiḥuə kīn. ³ Kīmiə nakwəsəm əpu norien kape Kughen Yermaru mharkun mə In rhuvə pīk; rəmhen kīn yame nakwəsən əsigəvin nəvigīnien kīrik, mharkun mə in rḥekīn pīk.

*Səpaag yame ramraptərəkīn nīmə kape Kughen,
ramragḥ*

⁴ Kughen rorkeikei mə tukrivhirəkin kafan kirik nimə kin ətawə narmamə minə, kini mirpen Səpaag ye nimə kirik yame narmamə kimisarakikin ta, mərig in Səpaag huvə kirik yame Kughen tukrəkir məkupən. Kini tukmə nakhauə ye nhatətəyen kapəmiə tuk Səpaag e Kristo, ⁵ kimiə min naksəmhen kin səpaag yame ramragh, yame Nanmin kape Kughen rimməkir mavhirəkin kafan kin nimə. Kini Nanmin kape Kughen raməmir irəmiə, nakasofugin ye Yesu Kristo masor narimnar yame Kughen rikin ragien tukun, rəmhen kin yame pris yame rəmrahə rawəhsipən sakrefaes kimi Kughen, rikin ramagien tukun.

⁶ Rəmhen kin yame Nəkwəkwə kape Kughen rimini kupən mimə,
 “Səmru. Yimməkir Səpaag ye nimə kirik apa Saeon*,”

In səpaag huvə kirik yame yimirpen.
 Səpaag e kape nıraptərəkinien nimə,
 kini narmamə yamə mine kishatətə iran, to nıpig kirik khapəh nisaurisien tukun.” (*Aes 28:16*)

⁷ Səpaag e rhuvə tuk əmiə yamə mine nakashatətə iran. Mərig narmamə yamə mine khapəh nıshatətəyen iran, Səpaag e tukror-pən əriə rəmhen kin yame Nəkwəkwə Kape Kughen rimini kupən mimə,

“ Səpaag e, yame narmamə kape nəvhirəkinien nimə kimisarakikin,
 mərig Kughen rimmor in ruauə Səpaag huvə yame tukrəkir məkupən. (*Sam 118:22*)

^{2:5}: Rom 12:1; Efes 2:21-22; Rev 1:6

* ^{2:6}: Saeon, nhag pisin e Jerusalem.

8 Kini Nəkwəkwə kape Kughen rimiini kupən mīmə,

“Səpaag e tukror narmamə kamharəh-pikin, kini In Səpaag yame tukror narmamə kamhamir.” *(Aes 8:14)*

Iriə kamharəh-pikin səpaag e meinai kimisəpəh nəgkiarien kape Kughen. Kini in e nərigien kirik kape Kughen yame rimiini mə iriə tukhamir məknakin.

9 Mərig Kughen rimirpen ta əmiə mə kafan minə, kini kimiə pris minə kape King, kini kimiə nəmə rhakə yamə mine Kughen ramarmaru irəmiə. Kini kimiə kwənərəus minə tiksın kape Kughen. In rimmor əmiə məkna mə takharkun nini-ərhavyen nəgkiarien yame ravəhsi-haktə In tuk kafan nihuvəyən mine narimmnar yame In rimmor. In rimisəkirən əmiə mə taksəta ye nəpignapien, mhauə ye nikakien huvə kafan. 10 Apa kupən, kimiə narmamə apnapig əmə; mərig taktəkun ai, kimiə kwənərəus minə kape Kughen.† Apa kupən, nimnharəh nharkunien nihuvəyən kape Kughen; mərig taktəkun ai, nakwənharkun nihuvəyən kape Kughen.

11 Yo minə tiksın yame yakorkeikei pik əmiə, pəh rikimiə tukraməsik mə tokrei tanə e pəh nien mə rukwanu atuatur kapəmiə. Kitawə kisəmhen əmə kin yepsipis minə, mine nəmə iruə minə ikin e. Ror məkneikin, yakamni-pre skai tuk əmiə mə taksərer isok tuk norien has yamə mine nətərigien atuk əmə kapəmiə rorkeikei. Nətərigien minə e kasoriah rikimiə rəmhen kin yame tikmir

2:9: Dut 7:6; 14:2; Aes 9:2; Wok 26:18; Efes 5:8 † 2:10: Əmru stori ye Hos 1:6, 9-10; 2-23.

minə kasarowagin kimi əmiə. ¹² Nipig m-fam kitawə kisarə yerki narmamə yamə mine khapəh nhaniyen nəfrakisien ye Kughen. Kini nimraghien kapəmiə tukraməkeikei matuatuk huvə mə tukmə kamharuk-pən pawk nəgkiarien has irəmiə, mərig tuksəm norien huvə minə kapəmiə, kini mhasiai Kughen ye nipig yame In tukruə məkir narmamə iran.

Nisaiyen nəmehuə minə

¹³ Kitawə narmamə kape Yermaru, kini kisorkeikei mə tukhasiai nhagin. Ror məkneikin, takasor nəkwai nəmehuə minə fam yamə mine narmamə kamhavəh-sihaktə əriə mə tuksarmaru. Takasor nəkwai yamehuə kape gavman‡ yame in yamehuə əgkəp, ¹⁴ mine kafan nəmehuə yamə mine ramher yərhav kin əriə mə takasor wok kafan. Iriə tukhavən misor narpinien kimi narmamə yamə mine kasəkapır natuakəmien kapəriə, kini mhani vi vi narmamə yamə mine kasor norien huvə. ¹⁵ Takasor məkneikin meinai Kughen rorkeikei mə kapəmiə norien huvə minə tukhani-əhu nəgkiarien ətəwao minə kape narmamə yamə mine kapəriə nirkunien rirkək. ¹⁶ Kimiə, pəh nien mə təvhagə hah ramarmaru irəmiə rəmhen kin yame yemehuə kirik ramarmaru ye slef kafan, meinai Kughen ruirisin ta əmiə tukun. Mərig rikimiə tukripəh nəsikien mimə, “Kughen ruirisin ta yo, kini ror məkneikin mə yakirkun norien naha nhagin yame yakorkeikei, nar apnapig mə in təvhagə

2:11: Gal 5:17,24 **2:12:** Mat 5:16 ‡ **2:13:** Gris ramni “Sor nəkwai king.” **2:13:** Taet 3:1 **2:15:** 1 Pita 3:16

hah.” Nīkam. Kīmiā slef mīnā kape Kughen, kīni ror məkneikīn, taksəri-pən norien yamə mīne kīsatuatuk.

¹⁷Takhavəhsi-pən nīsiayen yame ratuatuk kīmi narmamə m-fam. Taksorkeikei nəməhuak mīnā, in e narmamə kape Kughen mīnā, kīni takhagīn mhasiai Kughen, kīni mhasiai mīn nəmehuəš mīnā.

¹⁸Kīmiā slef mīnā, takasəkeikei mīsor nəkwai kapəmiā nəmehuə mīnā, kīni mhavəhsi-pən nīsiayen kīmi əriā. Taksor-pən məknaikīn kīmi əriā m-fam, yamə mīne kasor rīmar-pre tuk əmiā, mīne yamə mīne kasərik mītə pīk əmiā. ¹⁹Tukmə ror kīmiā naksor əmə nar atuatuk, məriḡ kapəmiā nəmehuə mīnā kasor ahas-pre kīmi əmiā, kīni nakasəriḡ rahas kīn. Məriḡ rīki Kughen tukragien tuk əmiā tukmə nakharəhpikīn nīpīḡ əutən mīnā a masərer tīm tīm əmə meinai nakasarha-pən əmə tuk Kughen. ²⁰?Nakmə ta mə to nakor nar has kīrik, kīni nəmehuə mīnā khauh ik tukun, kīni narmamə to khani-vi-vi ik tukun uə? Nīkam, tukhani mə nīmivəh narpīnien yame ratuatuk. Məriḡ tukmə nakamor əmə norien huvə mīnā, nar apnapīḡ narmamə kamhauh ik tukun, Kughen, rīkin tukragien əmə tuk ik. ²¹Kughen rīmnokrən kīn əmiā mə taksəriḡ nəmhəyən meinai Kristo rīmnəriḡ nəmhəyən tuk əmiā. In rīmnəkupən mhajoun norien atuatuk a mə kīmiā taksəri-pən əmə tamhek nīhun. ²²Nəkwəkwə kape Kughen rīmīni kupən mīmə,
“In rīmīpəh norien təvhagə has kīrik,

§ 2:17: Gris ramni “Hasiai king.” 2:17: Rom 12:10 2:18: Efes 6:5 2:20: 1 Pita 3:14,17 2:21: Mat 16:24; Jon 13:15

kini In rimipəh niniyen nəgkiarjen eikuə
kirik.” *(Aes 53:9)*

23 Narmamə kimnhani hah pawk In, mərig In
rimipəh nhorpinien tai nəgkiarjen has kapəriə.
Rimnərig pawk nəmhəyen ye nıpran, mərig
rimipəh niniyen mə tukrarpın tai norien has
kapəriə. Mərig In rimnərəhu-pən narimnar fam ye
kwermi Kughen yame nıpig m-fam kafan norien
kape nəkirien narmamə in ratuatuk əmə. 24 Ye
nıpig a, Yesu rimnəker ye nai kamarkwao kın,
mivəh narpinien kape təvhagə has minə fam
kapətawə ye nıpran. In rimamhə mə təvhagə
has minə kapətawə tukror infamien kini mə
kitawə tukhamragh, misəri-pən swatuk kape
natuatukien.

“Kimoh In, rimnərig nəmhəyen ye nıpran tuk
nivəh-miraghien ətawə.” *(Aes 53:5-6)*

25 “Apa kupən, kimiə nımisəmhen kın sipsip yamə
mine kaserwei.

Mərig taktəkun ai, nakwəsasar minhauə tuk
Yermamə Yame Ramarha Huvə tuk Sipsip
minə, in e, Yermamə Yame Ramarha Huvə
tuk nımraghien kapəmiə.” *(Esik 34:5-6)*

3

*Norien atuatuk kape yerman mine piraovın
yame kwəwarkurək ta*

1-2 Kini ye norien kirikianə əmə kape
nisiayen Yermaru, kimiə nıpiraovın yamə mine
nakwəsarkurək ta, takasəkeikei misor nəkwai

2:22: Jon 8:46; 2 Kor 5:21; 1 Jon 3:5 2:23: Aes 53:7; 1 Pita 3:9

2:24: Rom 6:11 2:25: Mat 9:36; Jon 10:14; Hib 13:20-21

narman kapəmiə. Kini tukmə narman kapəmiə khapəh nhaniyen nəfrakisien ye nəgkiarien kape Kughen, norien huvə əmə kapəmiə tukrivi əriə khauə mhani nəfrakisien iran. Narman kapəmiə tuksəm mə norien kapəmiə ratuatuk, kini mine narmamə kamhasiai əmiə, norien e rəmhen tuk niviyeən əriə. Nəgkiarien kirik rirkək mə to naksəsik əpnis pən mhavi əriə kin. ³⁻⁴ Pəh narman tuksəm əmiə kharkun mə nakhahuvə. Mərig pəh nien mə nakahuvə meinai nakhavəhsi-pən neipən huvə, uə naksərər huvə nikwənemiyə, uə naksəkwan jen uə nakharuk-pən narimnar kimnor kin gol ye nımətirgimiə. Mərig pəh tuksəm əmiə kharkun mə nakhahuvə tuk narimnar yame to rıpəh nahasien tuk nıpig kirik. In e ye nımraghien kapəmiə, mə nakasarə mar, kini misarə apis-apis. Norien minə e khahuvə ye nımri Kughen. ⁵ In e norien kape nıpiənhuak kupən yamə mine kimisərəhu-pən tim tim nətərigien kapəriə ye Kughen. Iriə kimnasor nəkwai narman minə kapəriə, kini ye norien a, kimisor rikiriə rhuvə. ⁶ Rəmhen kin Sera kupən, in ramor nəkwai Ebrahim, kini mamokrən kin in mə kafan yemehuə. Kini kimiə e kwənərəus kape Sera tukmə naksor norien yamə mine kisatuatuk, mhapəh nhaginien kin nar kirik.

⁷ Kini ye norien kirikianə əmə min, kimiə narman yamə mine nakwəsarkurək ta, misarə kimiə nıpiraovın kapəmiə, takasəkeikei masarha huvə tuk nımraghien kapəriə. Takasəkeikei mhasiai əriə meinai iriə khapəh nhaskaiyen rəmhen kin əmiə, kini mine kimiə miriə min takhavəh nar

huvə e yame Kughen Rımtawə tukrivəsi-pre, in e nımraghien rerin. Tukror məkneikin mə nar kirik rirkək yame to rərer əswasig kin nəhuakien kapəmiə.

Nəməhuak minə fam

⁸ Nəgkiarien infamien e. Kimiə mifam takasəkeikei misor məkneikin: Takhavəh nətərigien kirikianə; rikimiə tukreihuə tuk əmiə minə; taksorkeikei əmiə minə; taksor rikimiə rimar tuk əmiə minə; taksor nərigien kapəmiə reiwaiyu.

⁹ Kini tukmə narmamə kasor ahas-pre tuk əmiə, mərig takhapəh nisarpinien tai norien has kapəriə. Tukmə narmamə kasəgkiar has-pre kimi əmiə, mərig takhapəh nisarpinien. Mərig taksəhuak, misaiyoh Kughen mə tukror huvə pən kimi əriə. Taksor məkneikin meinai Kughen rimnokrən kin əmiə mə taksor məkneikin, miphavəh nihuvəyen kafan. ¹⁰ Meinai Nəkwəkwə kape Kughen rimini kupən mımə,

“Yermamə yame rorkeikei nımraghien huvə,
 kini morkeikei mə tukramərig huvə ye nıpig
 mifam,
 in to rıpəh niniyen nəgkiarien has minə,
 kini in to rıpəh neikuəyen.

¹¹ In tukraməkeikei marar ye norien has minə,
 kini mor əmə narımnar yame rhuvə.
 In tukraməkeikei mamarkut pik mə tukramarə iriə
 narmamə m-fam ye nəmərinuyen.

¹² In tukraməkeikei mamor məkneikin meinai
 Kughen Yermaru ramarha huvə tuk nar-
 mamə yamə mine kisatuatuk,
 kini mamətərig huvə kin nəhuakien kapəriə,

mərig In mamor tikmir kimi narmamə yamə
mine kator təvhagə hah.” (*Sam 34:12-16*)

13 Kini tukmə naksarkut pik tuk norien
narimnar yamə mine khahuvə, yermamə kirik
rirkək yame to roriah əfrakis əmiə. 14 Mərig tukmə
narmamə kamhauh əmiə tuk norien atuatur
kapəmiə, mərig Kughen tukrivəhsi-pre nihuvəyen.
“Takhapəh nhaginien kin nəmhəyen yame nar-
mamə tukator,

kini pəh rikimiə tukripəh nəsik-pikien.” (*Aes
8:12-13*)

15 Takasəkeikei mhavəh Yesu Kristo rəmhen
kin Yermaru kapəmiə maməkupən ye nimraghien
kapəmiə. Kini tukmə narmamə kisaiyoh əmiə
mhamə, “Rhawor e nakasərəhu-pən məknakin
nətərigien kapəmiə ye Yesu,” kini nipig mifam
takasəkeikei misərer matuk tuk nhorpinien
nəgkiarien kapəriə. Mərig tukmə naksəgkiar,
səgkiar mar kimi əriə, mhasiai əriə. 16 Kini ye nipig
mifam takasəkeikei mharkun mə norien kapəmiə
in ratuatur əmə. Kini tukmə narmamə khani has
norien huvə minə kapəmiə meinai kimiə narmamə
kape Kristo, mərig iriə tukpisauris tuk nini-hahyen
əmiə. 17 Tukmə ye nərigien kape Kughen mə
narmamə tukhauh əmiə tuk norien huvə minə
kapəmiə, nar e in rhuvə rapita yame naksor
norien has, narmamə kamhauh əmiə tukun. 18 Ror
məkneikin meinai Kristo rimamhə tuk təvhagə has
minə, rimamhə mikirikianə əmə, nəmhen. In yemə
atuatur əgkəp, mərig rimamhə tuk narmamə yamə
mine khapəh nisatuaturien mə In tukripik əriə
mhavən tuk Kughen. Kimishopni In, nipran rimhə,

mərig Nanmin kape Kughen rimnor In ramragh min ye nimhəyen kafan. ¹⁹ Məkneikin Nanmin kape Kughen rikir In rivən mini-ərhav nəgkiarieren kape Kughen kimi nanmi narmamə yamə mine kwənhəmhə misəmir ye kalabus, ²⁰ iriə a yamə mine kimisəsik pawk nəkwai Kughen, mərig In rimneito kin əriə, nərigien kafan rəpomh. In a ye nipiğ yame Noa rimnəvhirəkin rao iran, narmamə eit əmə kimnisarə ye nəkwai rao, kini Kughen rimivəh miragh əriə ye nipiğ rao a rimnaiyu mameiai-pən ye nu ehua. ²¹ Kini nu ehua a in rimnor nimtətien ye baptaes yame ramhajoun mə Kughen ravəh miragh ətawə ye norien e yame In rimnor Yesu Kristo rimamragh min ye nimhəyen kafan. Mərig norien baptaes e, nīpran, pəh nien mə kaməkwi-ta nəmkimik ye nīprai jir, mərig nīpran e kitawə kwəsasar ye norien has kapətawə, mhauə tuk Kughen, masərig yerkitawə mə təvhagə has ruirkək. ²² Kini Yesu Kristo ruavən ta apa ye rao ye neai, kini mamkwətə ye nīkar Kughen matuk, mamehua ye agelo minə fam, mine yarmhə minə fam, mine nanmin minə fam, mine yermaru minə fam.

4

Swatuk kape norien nəkwai Kughen

¹ Meinai nipiğ Yesu Kristo rimnamarə ye tokrei tanə, In mamərig rahas ye nīpran, kini ye norien kirikianə əmə min, kimiə takasəkeikei mhawəh min nərigien a, mə taksərer tim tim. Meinai

yermamə yame ramərig rahas ye nīpran, ramhājoun mə rīnəpəh ta norien kape təvhagə has. ² Ror məkneikin, kimiə yamə mine nakasarə hanə ye tokrei tanə e, takhapəh nisəri-pəniēn narimnar has yamə mine kamhaurə atuk ye nərigien kapəmiə. Mərig taksor nəkwai Kughen. ³ Mərig kimiə nakwəsoriah ta nīpig rehuə tuk nīkwasiēn kīn norien minə kape narmamə yamə mine khapəh nhaniēn nəfrakisien ye Kughen. Kupan kimiə nakamhakir apnapig nīpiraovīn; kīni nətəriēn kapəmiə ramvən əmə tuk nar has minə; kīni misapis pik kīn nīnimien; kīni masor lafet kape nīrpəhuyen nīpiraovīn; kīni mamhanīm alikol kīni misapis misarmar; kīni masəhuak kimi nanminar minə, in e nəpnaihyen kafan rahas pik. ⁴ Mərig taktəkun ai, rukreikin kapəriə kapə meinai kimiə nakwəsəpəh nhakwasigien kīn əriə mamhavən kimiə miriə mhavi-ərhav ye kwənharəruə kape təvhagə has kapəriə. Kīni iriə masoriah pik nhagmiə tukun. ⁵ Mərig iriə tukasəkeikei mhani-ərhav narimnar fam ye nīmrighien kapəriə kimi Kughen yame In ramərer matuk mə tukrəkir əmhen narmamə yamə mine kwənhamhə mine yamə mine kamhamragh. ⁶ Ror pən kwənhani-ərhav-pən ta Nəvsaoeyen Huvə kimi narmamə yamə mine kwənhamhə ta^{*}; mə nar apnapig mə narmamə kīmnhauh əriə ye tokrei tanə, mərig Nanmin kape Kughen rirkun norien əriə mə tuksarə iriə min ye rao ye neai.

⁷ Kitawə kwənhauə ipakə tuk nīpig yame

4:1: Rom 6:2,7 4:3: Efes 2:2-3 4:5: Wok 10:42 * 4:6: Əmru 1 Pita 3:19-20 mine 1 Tes 4:13-18.

narimnar minə fam tukharkək iran. Ror məkneikın, rikimiə tukramarə, kini takasəkeikei misarha huvə tuk nımraghien kapəmiə, mə takharkun nəgkiarieren kimi Kughen ye nəhuakien yame ror nanmin. ⁸ Mərig nar yame rhuvə pik mə takasor - taksorkeikei əmiə minə yerkimie m-fam, meinai tukmə nakasor məknakın, takhapəh nisərigien norien has yamə mine nakasor irəmiə minə. ⁹ Nəkwai nimə kapəmiə, kape narmamə m-fam. Tukmə khaurə ye nəkwai nimə, takhapəh nhani-pikien əriə. ¹⁰ Kughen rimiwəh-sipre nirkunien pisin pisin kimi əmiə kirikianə kirikianə. Rhuvə mə taksor narimnar ye nirkunien minə a misasitu irəmiə minə. Kini taksor narimnar a ye norien kape yorwok yamə mine kasor wok atuatur kape Kughen nıpig mifam. Taksəwhai nihuvəyen kafan ye swatuk pisin pisin yamə mine In rimiwəh-si-pre. ¹¹ Tukmə Kughen rimiwəh-sipən nirkunien kimi yermamə kirik tuk nini-ərhavyen nəgkiarieren, pəh tukrəgkiar rəmhen kın yame Kughen atuk In raməgkiar. Kini tukmə Kughen rimiwəh-si-pən nirkunien kimi yermamə kirik tuk nasituyen ye narmamə, pəh tukrasitu irəriə ye nəsaninien yame Kughen riwəhsi-pən kimin. Ye norien minə fam, narmamə tuksəgnəgin Kughen tuk nar yame Yesu Kristo rimnor. Pəh kitawə tukhani-ərhav kafan nihuvəyen mine nəsaninien mhavən mhavən mhapəh nisorien infamien. Amen.

Nəməhuak minə tuksərig rahas ye nıprairiə

12 Yo minə tiksin, yame yakorkeikei pik əmiə, takhapəh nisakurien tuk nəmhəyen yamə mine kamhaurə tuk əmiə mə tuksəm-ru nhatətəyen kapəmiə. 13 Mərig tukmə nakasərig nəmhəyen rəmhən kin yame Kristo rimmərig, pəh rikimiə tukramagien əmə, mə nipiɡ yame Kristo tukrirerig-pə min iran, nikhakien tukrarkurao iran, rikimiə tukragien pik. 14 Tukmə narmamə kamhani hah əmiə tuk nhag Kristo, mərig Kughen tukriwəhsi-pre nihuvəyen, meinai Nanmin kape Kughen yame rəsanin makak, raməmir irəmiə. 15 Rhuvə mə, tukmə narmamə khamə tukhauh ik, pəh nien mə kamhauh ik meinai nimnakapir loa kirik, uə nimnhopni yermamə, uə nimnəkrəh kin nar kirik, uə nimnəgkiar ye nar kirik yame pa rimə kafam. 16 Mərig tukmə khamə tukhauh ik, pəh tukhauh əmə ik meinai ik yeməhuak kirik. Kini takpəh naurisien tukun. Mərig takəgnəgin Kughen meinai nakvəh nhag e Kristen. 17 Ror məkneikin meinai nipiɡ kape nəkirien narmamə ruərikakun ta. Kini Kughen tukrəkupən məkir narmamə minə kafan. !Kini rahas pik tuk narmamə yamə mine khapəh nisətərigien kin Nəvsaoyen Huvə kape Kughen! 18 Nəkwəkwə kape Kughen ramni mimə, “Tukmə narmamə yamə mine kisatuatuk, yamə mine Kughen rimivəh miragh əriə kamharəh-pikin nipiɡ ətən, kini mərig, narmamə yamə mine kaseinein Kughen masor təvhagə hah, tukamharəh-pikin pik nipiɡ ətən.” *(Prov 11:31)*

19 Kini ror məkneikin, narmamə yamə mine Kughen rameighan kin əriə kisərig rahas ye nıprairiə, tukasəkeikei misərahupən nımraghien kapəriə ye kwermın, yame rımnor narımnar fam, yame In to rapəh nor-təkunien kafan nəgkiarieren. Kini rhuvə mə iriə tukasəkeikei masor norien yame rhuvə mamharpın.

5

Nəgkiarieren ramvən kimi elda minə mine nitamaruə

¹ Kini taktəkun ai, yakorkeikei mə jakəgkiar kəskəh kimi əmiə elda minə kape nıməhuak. Yo elda kirik rəmhen kin əmiə, kini yo mın yımnam kin nımrık nəmhəyen kape Kristo, kini yo jakvəh nımraghien rerin yame Kristo tukrivəhsi-pə.

² Kafak e nəgkiarieren yakamni-pre tuk əmiə mımə, taksarha huvə tuk narmamə minə kape Kughen yamə mine kasəmır ye kwermimiə, rəmhen kin yermamə yame ramarha huvə tuk sipsip minə. Pəh nien mə naksarha huvə tuk narmamə minə kape Kughen meinai kaməkeikei kimi əmiə tukun, mərig meinai rikimiə ramagien tukun. In e nərigien yame Kughen rorkeikei. Kini takhapəh nisor-əməyen tuk mane; mərig taksor meinai rikimiə ramagien əmə mə taksasitu ye narmamə.

³ Mərig rapəh nəmhenien mə kimiə takhauə misəmhen kin nəmasur yamə mine kasərik mıtə yorwok kapəriə minə, mərig kimiə taksor norien yame in ratuatuk mihuvə mə nəməhuak minə tuksəm norien kapəmiə khakwasig kin. ⁴ Yamehuə

kape narmamə yamə mine kasarha huvə tuk sipsip minə natukrirerig-pə min, kini ye nipig a, In tukrivəh-si-pre kapəmiə nərokien, rəmhen kin yame kəvəvhao-pən kin nar kirik ye kapən kapə yermamə yame rimnapita ye naiyuyen. Mərig nərokien e, nimraghien rerin, to rapəh nahasien tuk nipig kirik.

⁵ Kini ye norien kirikianə əmə min, kimiə nitamaruə, hasiai masor nəkwai elda minə kape niməhuak. Kini kimiə mifam əgkəp takhavəhsi-əhu kapəmiə nərigien, mhasiai əmiə minə fam. Taksor məknakin meinai Nəkwəkwə kape Kughen ramni mīmə,

“Kughen rikin rapəh nagienien tuk narmamə yamə mine kisausit, mamərer əswasig kin əriə,
mərig In ramautə-pən kin kafan nihuvəyen kimi narmamə yamə mine kamhavəhsi-əhu atuk əriə.” *(Prov. 3:34)*

⁶ Kini ror məkneikin, takhavəh-si əhu atuk əmiə masəmīr ye kwermi Kughen əsanin mə In tukrivəh-si haktə əmiə ye nipig atuatur kafan.

⁷ Narimnar fam yamə mine nakasərig pik mhapam kin, havəhsi-pən kimi Kughen meinai In ramarha huvə tuk əmiə.

⁸ Sarha, masərig əmiə, meinai, kapəmiə tikmir Setan in rəmhen kin laeon yame ramaiyu apis apis, mamokworuə, nehe nəkwān ramaiyu, mamarha-kin yermamə mə tukrəs mətgai. ⁹ Sərer tim tim ye nhatətəyen kapəmiə nipig Setan ramuə

5:4: Rev 2:10
14:11; Jem 4:10

5:5: Efes 5:21; Jem 4:6
5:7: Mat 6:25-30

5:6: Mat 23:12; Luk
5:8: 1 Tes 5:6

tuk əmiə, meinai nəməhuak minə tiksın ikın minə fam ye tanımtanə, kimiə miriə nakasərig nəmhəyen kırıkianə əmə.

¹⁰ Mərig takasərig nəmhəyen kape nıpig kwakwə əmə, kwasig ikın, Kughen tukror əmiə naksərig rhuvə min ye kapəmiə nımraghien, kini mor naksəsanın ye kapəmiə nhatətəyen, masərer tım tım, kini nar kırık rırkək mə to rıvi-ta əmiə. Nihuvəyen minə fam kamhasi-pən əmə tuk Kughen, kini In rımnokrən kın əmiə mə takhauə tuk Kristo misarə ye rao ye neai kape rerın.

¹¹ Pəh kitawə tukhani-ərhav nəsanınien kape narmaruyen kafan, mamhavən, mhavən, mhapəh nisorien infamien. Amen.

Pita rını nəgkiarien infamien kafan ye nəkwəkwe e

¹² Kwən e Saelas* rımnasitu irak, kımru min, yakrərai nəkwəkwe e, kini yakaməm in rəmhen kın piak kırık, in yemə huvə kırık, kini kafak nəfrakisien raməmır iran. Yakmərərai nəgkiarien kwakwə ye nəkwəkwe e kimi əmiə mə jakrəvəh-si haktə kapəmiə nətərigien. Kini yakamni-ərhav nərigien yame yımırı ta, yamə mine kasəgkiar ye nihuvəyen əfrakis kape Kughen. Sərer tımtım irəriə. ¹³ Pıaumıə minə mine nowınmiə minə kape nıməhuak eikın e Rom kasokrən huvə irəmiə. Kughen rımırpen əmiə miriə. Kini kwən e Mak yame yakokrən kın in mə 'narık,' in min ramokrən

5:9: Efes 6:10-18; Jem 4:7 5:9: Efes 6:11-13; Jem 4:7 * 5:12: Gris ramni Silvanus, mərig tukmə ror nhag pısın e Saelas. 5:12: Wok 12:2,25; 13:13; 15:22,30

huvə irəmiə.† 14 Sokrən huvə irəmiə minə rəmhen
kən mə kimiə kirikianə əmə ye Kristo.

Pəh Kughen tukrautə-pre kən kafan
nəmərinyen kimi əmiə m-fam e narmamə kape
Kristo minə.

† 5:13: Nəgkarien kape Gris ramni mə, “Nipig naksofugin əmiə
minə, taksor ‘holy kiss’ irəmiə minə.” ‘Holy Kiss’ ror nımtətien mə
kasofugin pən ye Yesu masorkeikei əriə minə.

**Nəkwəkʷə imərhakə kape kughen: nīrpenien
vi**

**The New Testament in the Southwest Tanna Language
of Vanuatu**

**Le Nouveau Testament dans la langue sud-ouest Tanna
de Vanuatu**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Southwest Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tanna, Southwest

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 22 Nov 2019

ad9e16d0-33ca-5cbe-ad05-46d1635fa22b